

Dr. sc. Beba E. Rašidović

INFORMACIJSKA PISMENOST – TEMELJNA PRETPOSTAVKA ZA STJECANJE ZNANJA U INFORMACIJSKOM DOBU

Sažetak

Institucije visokog obrazovanja su od početka svoga postojanja uključene u stvaranje znanja, njegovo širenje i prijenos. Njihov zadatak i cilj je opremanje novih generacija studenata znanjima, sposobnostima i vještinama potrebnim za osobni doprinos u društvu u kojem žive. U ovom diskursu, glavni izazovi za sadašnje, a osobito za buduće generacije studenata, nisu samo ostvarenje akademskih postignuća, nego usvajanje vještina potrebnih za uspješno funkcioniranje u globaliziranom svijetu informacija i tehnologije, zapravo stjecanje znanja, sposobnosti, vještina i navika informacijske pismenosti važnih kako za ostvarenje tih postignuća, tako i za sve aspekte života. S obzirom da u akademskom, ali i drugim okruženjima, postoje brojne predrasude povezane sa konceptom informacijske pismenosti, cilj rada je predstaviti značaj ovoga koncepta kao funkcionalne pismenosti u 21. stoljeću i ukazati na neophodnost uvođenja informacijske pismenosti u formalne kurikule svih razina obrazovanja, osobito u visokom obrazovanju.

Glavne riječi: informacijsko doba, informacijska pismenost, visokoškolsko okruženje, stjecanje znanja

Uvod

Promjene socio-ekonomske i tehnološke naravi uzrokovane razvojem informacijsko-komunikacijske tehnologije snažno su utjecale na obrazovanje, načine učenja, generiranja, primjene i distribucije znanja. Životni ciklus znanja je skraćen; razvija se potreba za pravovremenim, savremenim, personaliziranim i individualiziranim obrazovanjem (Hanna, Latchem, 2002) u kojem se mladi ljudi moraju opskrbiti novim vještinama, znanjima i navikama kako bi mogli uspješno funkcionirati u globaliziranom svijetu informacija i tehnologije i dati osobni doprinos razvoju društva u kojem žive. Učenje je temeljni proces svakog obrazovanja, proteže se kroz cijeli život, a učimo ulazeći u interakciju s informacijama i koristeći informacije, te se informacijsko ponašanje izravno odražava na kvalitetu učenja. Da bi mogla učiti cijeloga života, svaka osoba mora naučiti kako da uči, odnosno stjecati intelektualne vještine za kontinuirano obrazovanje i samostalno nadopunjavanje i izgradnju znanja, što zapravo obuhvata brojne alate kao skup sposobnosti, vještina, znanja, stavova i navika za samostalno učenje. Ovaj skup sposobnosti, vještina, znanja, stavova i navika je zapravo interdisciplinarni okvir različitih vrsta pismenosti, koje se zajednički imenuju informacijskom pismošću i predstavljaju pismenost za budućnost. Informacijska pismenost je koncept važan za akademski uspjeh, za posao, za učinkovito upravljanje zadacima na radnom mjestu, za cjeloživotno učenje i dalji rast i napredak u profesionalnom smislu, jer pojedinci na osnovu znanja stečenih u visokom obrazovanju, stječu odgovarajuće sposobnosti za

savladavanje složenih zadataka radnih mjesta, te razvijaju vještine učenja koje su nužne za kontinuirano doživotno učenje.

Informacijska pismenost

Informacije su ključni resursi za izgradnju znanja, ali svaka informacija nužno ne vodi ka znanju, kao što ni isporučivanje informacija ne znači isporučivanje znanja. Sve dostupne informacije u nepreglednom univerzumu informacija nisu jednake po svojoj kvaliteti, vrijednosti, značaju, pouzdanosti i istinitosti. Iako relativno laka dostupnost informacija stvara zabluđu da je potraga za informacijama i znanjem jednostavan zadatak, izbor iz mnoštva nije uvijek uspješan i potraga za odgovarajućim informacijama često može biti frustrirajuća, zbunjujuća i u konačnici uzaludna. Horton Jr. kaže: *„Šta vam koristi da preuzmete milion pogodaka iz pretraživanja interneta? U stvarnom smislu ste u još gorjoj situaciji nego što ste bili prije, jer sada shvatate da postoji ogromna količina informacija "tamo", ali niste naučili kako pretraživati dovoljno efikasno, tako da preuzmete samo informacije koje trebate“* (2006:263). Informacijska pismenost pomaže stvaranju aktivnih i dinamičnih učesnika procesa učenja, neovisnih u mišljenju, kreativnih, analitičnih i efikasnih, sposobnih da koriste različite izvore informacija i informacije bez obzira da li su analognog, digitalnog ili virtualnog porijekla, ali se ne može svesti samo na funkcionalne vještine niti ona može postojati neovisno od drugih akademskih praksi i mišljenja. *„Tehnologija je srušila mnoge barijere u pristupu, no pitanja učinkovitosti pretraživanja, odabira, vrednovanja i djelotvornog i (etički) valjanog korištenja informacija nalaze se izvan domašaja tehnologije i iziskuju znatno više od računalnih vještina: traže sposobnosti obuhvaćene konceptom informacijske pismenosti“* (Špiranec, 2003:6). Naraštaji odrasli uz tehnologiju tzv. digitalni domoroci vješti su u njenoj upotrebi, ali to nužno ne znači da su sposobni za pronalaženje kvalitetnih informacija i izgradnju znanja. Zato *„motiviranje internetske generacije uporabom dodatnih tehnoloških alata možda nije toliko učinkovito i presudno kao poboljšanje njihove informacijske pismenosti i razvoj vještina kritičkog mišljenja“* (Barnes, Marateo, Ferris, 2007:5).

Pojam informacijska pismenost se izvorno povezuje sa informacijskom industrijom i Paulom G. Zurkowskim, koji je još 1974. godine informacijski pismenom osobom označio onu koja je naučila da upotrebljava čitav niz informacijskih izvora kako bi riješila zadatke na poslu ili u svakodnevnom životu (Zurkowski, 1974). Savremene teorije obrazovanja i novi načini učenja povezani sa savremenim informacijskim i medijskim prostorom radikalizirale su interese za koncept informacijske pismenosti ponajprije tamo gdje se informacijsko društvo najbrže razvijalo. Sjedinjene Američke Države imaju najdužu tradiciju u teorijskom promišljanju, razvijanju i praktičnoj primjeni informacijskog opismenjavanja, pa je informacijska pismenost dio zahtjeva za akreditaciju američkih univerziteta u pet od šest regionalnih akreditacijskih agencija još od 2003. godine (Stopar et al., 2006:18). I druge razvijene zemlje, osobito one engleskog govornog područja, donijele su svoje dokumente na nacionalnoj razini o značaju informacijske pismenosti za obrazovanje i život uopće, kao što su Australija i Novi Zeland, te Finska, Norveška i Engleska u Evropi. Situacija u drugim dijelovima Evrope je bitno drugačija. Informacijska pismenost je interdisciplinarni cilj na raskrsnici između informacija i obrazovnih politika, ali je nažalost zanemarena i u obrazovnim i u informacijskim politikama (Basili, 2011:407) s obzirom na to da se u dokumentima Evropske unije informacijsko društvo konceptualizira kroz tehnologiju kao ključnu za

proizvodnju, cirkulaciju i pristup informacijama, a zanemaruje informacija kao sadržaj i značenje (Basili, 2011:396).

U Bosni i Hercegovini postoji do izvjesne mjere senzibiliziranost sa pojmom informacijske pismenosti na terminološkom nivou, i uglavnom dolazi iz područja informacijskih znanosti, osobito bibliotekarstva, ali su još uvijek informatizacija i informatička pismenost primarni društveni zadatak. Glavne zasluge za izučavanje i istraživanja na polju informacijske pismenosti pripadaju autoricama Dizdar i Rašidović, no svijest o značaju informacijske pismenosti vrlo teško prodire čak i u visokoškolskom obrazovnom prostoru. U okruženjima u kojima su glavni naponi usmjereni na tehnologiju i prevladavanje digitalnog jaza, mnoštvo je zablude i predrasuda o informacijskoj pismenosti. Autorice Špiranec i Banek (2008:3) nazivaju ih mitološkim i navode pet najčešćih:

- *„informacijska pismenost sinonim je za informatičku pismenost*
- *informacijska pismenost intuitivni je skup sposobnosti koje pojedinci razvijaju usput*
- *tehnologija se usavršava čineći informacijsko opismenjavanje suvišnim*
- *riječ je zapravo o obrazovanju korisnika knjižnica s osuvremenjenim i pomodnim nazivom*
- *informacijska pismenost važna je isključivo u obrazovnim sustavima“*

U svakodnevnoj praksi se još susreću i stavovi da se radi o općoj pismenosti, te je i sam termin pismenost problematičan, osobito u akademskoj zajednici s obzirom da se njeni pripadnici smatraju u tom smislu dovoljno pismenim, pa ih ne treba dodatno opismenjavati.

Mnoštvo je definicija informacijske pismenosti koje su nastale u različitim okruženjima i iz različitih perspektiva od 1974. godine i Paula Zurkowskog naovamo. Najčešće korištena je definicija Asocijacije američkih biblioteka (American Library Association ALA) *„Da bi bila informacijski pismena, osoba mora biti sposobna da prepozna svoju informacijsku potrebu, da pronađe, vrednuje i učinkovito upotrijebi pronađenu informaciju“* (ALA, 1989:2).

Shapiro i Hughes (1996:5) definiraju informacijsku pismenost kao *„nastavni okvir koji oprema ljude, ne sa gomilom tehničkih vještina, već sa širokim, integriranim i kritičkim pogledom na savremeni svijet znanja i informacija, uključujući i njeno porijeklo i razvojne trendove, njena redefiniranja spram iskustva i društvenog života, njeno filozofsko opravdanje, predrasude i ograničenja, njen potencijal za ljudsku emancipaciju i ljudske dominacije, kao i za rast i razaranja“*.

Horton Jr. vidi informacijsku pismenost kao *„skup vještina, stavova i znanja potrebnih za prepoznavanje informacija neophodnih za rješavanje problema ili donošenje odluka, znati kako artikulirati informacijsku potrebu u pretraživim odrednicama i jeziku, a zatim efikasno pretraživati informacije, prikupiti ih, interpretirati i razumjeti, organizirati ih, ocijeniti vjerodostojnost i autentičnost, procijeniti njihovu važnost, prenijeti ih drugima ako je potrebno i iskoristiti ih za izgradnju znanja“* (2008:53).

Mnoge razvijene zemlje nastoje osnažiti stjecanje sposobnosti informacijske pismenosti i uključiti ovaj koncept u obrazovne programe, te donose svoje dokumente koji odražavaju značaj informacijske pismenosti za obrazovanje i život uopće, povezuju je sa cjeloživotnim učenjem osoba svih uzrasta, upravljanjem i prenošenjem informacija bez obzira odakle dolaze: od drugih ljudi, štampanih knjiga i časopisa, izvještaja, baza podataka, e-knjiga, preko tražilica, filma, videa, radija ili televizije.

U zajednicama informacijskih stručnjaka, informacijska pismenost je koncept sastavljen od više različitih komponenti, više različitih pismenosti koje informacijska pismenost ujedinjuje kao krovni pojam, a to je prije svega opća pismenost (čitanje, pisanje, govor, slušanje, brojanje), bibliotečka pismenost (poznavanje različitih izvora informacija i njihovih karakteristika, bibliotečkih kataloga, klasičnih i online, funkcioniranja biblioteka i njihovih usluga), tehnička ili kompjuterska pismenost (poznavanje upotrebe informacijsko-komunikacijske tehnologije i njenih alata i nadogradnja ovih znanja), medijska pismenost (poznavanje različitih medija i formata u kojima su pohranjene informacije), pismenost za korištenje masovnih medija, vizuelna pismenost, digitalna pismenost, mrežna pismenost, multimedijalna, ali i multikulturna pismenost (Ferguson, n.d.:9, Horton Jr. i Keiser, 2008:8). Sa informacijskom pismošću je povezano i informacijsko ponašanje (information behavior) koje opisuje interakciju ljudi i informacija kao načine traženja i korištenja informacija i najčešći je predmet istraživanja u obrazovnim okruženjima.

Kako je ključna uloga obrazovanja na svim nivoima razvoj kritičkog mišljenja uz puno učešće svih sposobnosti onoga koji uči, kognitivnih, afektivnih, voljnih i vrijednosnih, važna je saradnja svih učesnika za razvoj punog razumijevanja obrazovnih procesa i procesa stvaranja znanja, te kreativnost i angažman studenata u inteligentnoj upotrebi informacija u svrhu učenja kroz mnoga formalna akademska i neakademska iskustva. Pojava društvenih medija i saradničkih zajednica mijenja načine pronalaženja, pristupa, stvaranja i širenja informacija, jer su pojedinci u isto vrijeme proizvođači i konzumenti informacija. Informacijski krajolik postaje transferabilan, kolaborativan i s velikim protokom informacija, te zahtijeva sveobuhvatniji pristup u procjeni, dijeljenju i proizvodnji sadržaja koji se pojavljuju u raznim oblicima, a pri tome valja biti svjestan da informacije nisu statički objekti kojima je lako pristupiti i jednostavno ih pretraživati. Informacijska pismenost tako postaje multimodalna i dobija obilježja transpismenosti, odnosno pismenosti koja se kreće kroz različite medije i formate (ALA/ACRL, 2014). Uvodi se pojam informacijske pismenosti kao metapismenosti (Mackey i Jacobson, 2011), a savremeni pristupi je u tom kontekstu vide kao „*repertoar razumijevanja, praksi i dispozicija fokusiranih na fleksibilan angažman u informacijskom ekosistemu kojeg podupire osobno kritičko promišljanje. Ovaj repertoar uključuje traženje, vrednovanje, interpretiranje, upravljanje i korištenje informacija za pronalaženje odgovora na pitanja i postavljanje novih i kreiranje znanja kroz etičko sudjelovanje u zajednicama učenja, obrazovanju i praksi*“ (ALA/ACRL, 2014:5).

Svijest o važnosti informacijske pismenosti povezala je različite zajednice i pristupe pod pokroviteljstvom UNESCO-a koji je još 2003. godine u saradnji sa američkom Nacionalnom komisijom za bibliotečko-informacijsku znanost (National Commission on Libraries and Information Science NCLIS) i američkim Nacionalnim forumom za informacijsku pismenost (National Forum on Information Literacy NFIL) organizirao Međunarodni kolokvij o informacijskoj pismenosti (International Colloquium on Information Literacy) u Pragu na koji su bili pozvani učesnici iz ovih pet sektora: poslovni i ekonomski razvoj, obrazovanje, zdravstvo i socijalne službe, bibliotečko-informacijska znanost i uprava i civilni poslovi. Skup je donio Prašku deklaraciju „Prema informacijski pismenom društvu“ (Towards an Information Literacy Society) koja afirmira šest principa:

1. Stvaranje informacijskog društva je ključ društvenog, kulturnog i ekonomskog razvoja naroda i zajednica, institucija i pojedinaca u 21. stoljeću i dalje

2. Informacijsku pismenost čini znanje pojedinca o njegovim informacijskim potrebama i sposobnost da identificira, locira, vrednuje, organizira i učinkovito kreira, koristi i prikaže informacije potrebne da riješi razna pitanja i probleme; ona je pretpostavka učešća u informacijskom društvu i čini dio osnovnog ljudskog prava cjeloživotnog učenja
3. Informacijska pismenost, povezana sa pristupom informacijama i učinkovitom upotrebom IK tehnologije, čini ključnu ulogu u smanjenju nejednakosti između zemalja i ljudi i promovira toleranciju i uzajamno razumijevanje kroz korištenje informacija multikulturnog i multijezičkog sadržaja
4. Vlade trebaju razviti jake interdisciplinarne programe za promoviranje informacijske pismenosti na nacionalnoj razini kao neophodan korak ka rješavanju digitalnog jaza kroz stvaranje informacijski pismenog građanstva, uspješnog građanskog društva i konkurentne radne snage
5. Informacijska pismenost je važna za sve segmente društva i treba biti prilagođena svakom od njih prema njihovim specifičnim potrebama i sadržajima
6. Informacijska pismenost treba biti integralni dio obrazovanja za sve, što treba doprinijeti ostvarenju Ciljeva milenijumskog razvoja Ujedinjenih naroda (United Nations Millenium Development Goals) i poštovanju Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (UNESCO, 2003:1)

Različita određenja i pristupi konceptu informacijske pismenosti rezultirali su tokom vremena razvojem različitih modela i standarda informacijske pismenosti koji su nastali kao produkti brojnih znanstvenoistraživačkih spoznaja i njihovih praktičnih primjena, od onih koji nisu izravno povezani sa istraživanjima informacijske pismenosti, ali su pomogli u njenom tumačenju, do kontekstualnih modela koji su nastali u ambijentu primjene. Na osnovu njih se u različitim obrazovnim okruženjima, osobito u visokoškolskim, kreiraju i implementiraju programi informacijske pismenosti, a ključnu ulogu u tome imaju informacijski stručnjaci-bibliotekari. Njihova je zadaća u poučavanju informacijske pismenosti, ali i u aktivnostima kreiranja, organizacije i prijenosa znanja neprijeporna, jer su bibliotečko-informacijski stručnjaci sa svojim znanjima iz organizacije, vrednovanja i prijenosa informacija i znanja profesionalci koji već nekoliko hiljada godina upravljaju znanjem. Valja pri tome napomenuti, da u dizajniranju kurseva i njihovom izvođenju u globalnom, fleksibilnom obrazovnom okruženju usmjerenom na studente, kredibilitet imaju visokoobrazovani bibliotečko-informacijski stručnjaci sa znanstvenim i stručnim zvanjima i golemim praktičnim iskustvom. Prema Badkeu (2008:49) deset je razloga zašto bi se trebala poučavati informacijska pismenost unutar akademskog kreditnog sistema: 1. informacijska pismenost je ključna za potpuno obrazovanje, 2. studenti trebaju vještine da bi bili sposobni za cjeloživotno učenje, 3. poznavanje istraživanja je ključno za mnoge karijere, 4. sa postojećim metodama studenti neće steći dobre strategije istraživanja, 5. kompleksnost novog informacijskog okruženja predstavlja značajan materijal za instrukcije unutar kurikuluma, 6. skupi su izvori koji se ne koriste, 7. alati za istraživanje i pretraživanje su kompleksni, 8. pojednostavljivanje alata ne proizvodi dobre rezultate, 9. studenti se moraju obrazovati za istraživanje i 10. informacijska pismenost je važan i kredibilan nastavni predmet.

Bosna i Hercegovina ima razvijen model informacijske pismenosti - Model prožimanja komponenti (Rašidović, 2011; Rašidović, 2016). Model je nastao u visokoškolskom

obrazovanju, ali je primjenjiv u bilo kojem obrazovnom i drugim okruženjima učenja. Model prožimanja komponenti daje mogućnosti kreiranja i implementacije programa informacijske pismenosti uz uvažavanje svih specifičnosti raznih obrazovnih okruženja, razina obrazovanja i znanstvenih disciplina. Također, omogućuje stalno inoviranje sadržaja i načina izvedbe, kao i vježbanja i provjere stečenih znanja. Na osnovu Modela kreiran je okvirni kurikulum informacijske pismenosti kao vrsta otvorenog fleksibilnog kurikulumu za samostalni predmet unutar općeg formalnog kurikulumu obrazovne institucije pogodan za osmišljavanje aktivnosti u različitim razinama obrazovanja i usklađivanje sa izraženim potrebama svih učesnika obrazovnog procesa (Rašidović, 2015).

Zaključak

Informacijska pismenost je temeljno ljudsko pravo, temeljni atribut i ključni društveni i osobni element u digitalnom dobu. Ona se ne može svesti samo na funkcionalne vještine niti može postojati neovisno od drugih akademskih praksi i mišljenja, jer je njena uloga u osobnom, ekonomskom, društvenom i kulturnom razvoju esencijalna. Znanja, sposobnosti i vještine informacijske pismenosti su „*prvi korak u ostvarivanju obrazovnih ciljeva*“ (Lau, 2006:4), pa razvijanje takvih sposobnosti treba da zauzima značajno mjesto u životu ljudi. Njihovo savladavanje je posebno važno u vrijeme formalnog obrazovanja na svim razinama, a pri tome osobito u visokom obrazovanju. Studenti bi trebali usvojiti znanja, sposobnosti, vještine i navike informacijske pismenosti, odnosno stjecati kompetencije informacijske pismenosti kako bi postavljali bolja pitanja, rješavali nestrukturirane zadatke, pisali bolje radove, imali više uspjeha na testovima i razumijevali koncepte unutar znanstvenih disciplina, te tako poboljšali učenje, stekli pretpostavke za istraživanja u svome daljem obrazovanju i temelj za organizacijsko i cjeloživotno učenje. Stoga, informacijska pismenost nije ni dodatak, opcija ili dopuna nastavnom planu i programu, ona je kontinuum sposobnosti, ponašanja, pristupa i vrijednosti koje su duboko isprepletene sa upotrebom informacija, tako da su fundamentalni element učenja, školovanja i istraživanja (Coonan, 2011:5-6). Za potpunu integraciju informacijske pismenosti u formalni kurikulum potreban je strateški pristup na nivou cijele institucije i ugradnja informacijske pismenosti u postojeće strategije povezujući je sa misijom institucije i strategijama učenja i poučavanja.

Bibliografija

1. American Library Association / Association of College and Research Library (ALA/ACRL). (2014 June, 17). *Framework for Information Literacy for Higher Education. Draft 2*. Dostupno na: <http://acrl.ala.org/ilstandards/wp-content/uploads/2014/02/Framework-for-IL-for-HE-Draft-2.pdf> (Pristup 16.12.2014.)
2. American Library Association (ALA). (1989) *Presidential Committee on Information Literacy. Final Report*. Chicago: American Library Association. Dostupno na: <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/publications/whitepapers/presidential.cfm> (Pristup 15.12.2014.)
3. Badke, W. B. (2008). Ten reasons to teach information literacy for credit. *Infolitland*, 47-49 Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/296851253TenReasons_toTeachInformationLiteracyforCredit (Pristup 29.12.2017.)

4. Barnes, K., Marateo, R.C. i Ferris, S.P. (2007). Poučavanje i učenje s internetskom generacijom. *Edupoint*. 7, 1-6, Dostupno na: <http://edupoint.carnet.hr/casopis/55/clanci/3.html> (Pristup 14.01.2017.)
5. Basili, C. (2013). Information literacy policies from the perspective of the European Commission U: Kurbanoglu, S. et al.(eds). *Worldwide commonalities and challenges in information literacy research and practice. European Conference on Information Literacy*, ECIL 2013 Istanbul, Turkey, October 22-25, 2013., 61-69
6. Basili, C. (2011). A framework for analyzing and comparing information literacy policies in European countries. *Library Trends*. 60 (2), 395-418
7. Coonan, E. (2011) *A new curriculum for information literacy : teaching learning: perceptions of information literacy (theoretical background)*, 1-27. Dostupno na: http://ccfil.pbworks.com/f/emma_report_final.pdf (pristup 24.12.2017.)
8. Dizdar, S., Turčilo, L., Rašidović, B.E. i Hajdarpašić, L. (2012). *Informacijska pismenost : smjernice za razvoj inovativnih mrežnih modula*. Sarajevo : Univerzitet
9. Ferguson, B. (n.d.). *Information literacy: a primer for teachers, librarians, and other informed people*. Dostupno na: <http://www.bibliotech.us/pdfs/InfoLit.pdf> (Pristup 13.10.2014.)
10. Hanna, D.E. i Latchem, C. (2002). Beyond national borders: transforming higher education institutions. *Journal of Studies in International Education*. 6, (2), 115-133.
11. Horton, F.W.Jr. (2008). *Understanding information literacy: a primer*. Paris: UNESCO
12. Horton, F.W.Jr. (2006). Information literacy and information management : a 21st century paradigm partnership. *International Journal of Information Management*. 26, 263-266
13. Horton, F.W.Jr. i Keiser, B.E. (2008). Encouraging global information literacy. *Computers in Libraries*. (27), 6-11.
14. Lau, J. (2006). *Guidelines on information literacy for lifelong learning*. Hague : IFLA
15. Mackey, T.P. i Jacobson, T.E. (2011). Reframing information literacy as a metaliteracy. *College & Research Libraries*. 76 (1), 62-78
16. Rašidović, B.E. (2016). Model prožimanja komponenti u curriculumu Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu U: Pašalić-Kreso, A. (ur.). *Zbornik radova Odsjeka za pedagogiju* [Elektronski izvor]. 1, (1), 249-257. Dostupno na: <http://www.ff-eizdavastvo.ba/Books/SerialPubl/ped/ZRodsjekaza pedagogiju.pdf>
17. Rašidović, B.E. (2015). *Upravljanje znanjem i informacijska pismenost – metakompetencije za nove načine učenja i izgradnju znanja: doktorska disertacija* [rukopis]. Sarajevo: Univerzitet, Filozofski fakultet
18. Rašidović, B. E. (2011). *Informacijska pismenost i visokoškolske biblioteke - edukacija korisnika. Model Univerziteta u Sarajevu: magistarski rad* [rukopis]. Sarajevo: Univerzitet, Filozofski fakultet
19. Secker, J. i Coonan, E. (2011). *A new curriculum for information literacy : transitional, transferable, transformational: curriculum and supporting documents*, 1-41. Dostupno na: http://ccfil.pbworks.com/f/ANCIL_final.pdf (Pristup 24.12.2017.)
20. Shapiro, J.J. i Hughes, S.K. (1996). Information literacy as a liberal art : Enlightenment proposals for a new curriculum. *Educom Review*. 31 (2), 1-6

Dostupno na: <https://teaching.uncc.edu/sites/teaching.uncc.edu/files/media/files/file/InstructionalTechnologies/InformationLiteracy.pdf> (Pristup 27.12.2017.)

21. Stopar, K., Kotar, M., Pejova, Z., Bartol, T. i Novljan, S. (2006). *Izhodišča za uveljavljanje informacijske pismenosti na univerzah v Sloveniji*. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev, 1-26. Dostupno na: <http://www.old.zbds-zveza.si/dokumenti/2007/INFpismenostIZHODISCA.pdf> (Pristup 9.1.2018.)
22. Špiranec, S. i Banek Zorica, M. (2008). *Informacijska pismenost. Teorijski okviri i polazišta*. Zagreb : Zavod za informacijske studije
23. Špiranec, S. (2003). Informacijska pismenost - ključ za cjeloživotno učenje. *Edupoint*. 3 (17), 1-10. Dostupno na: <http://edupoint.carnet.hr/casopis/17/clanci/1.html> (Pristup 21.12.2017.)
24. UNESCO. (2005). Beacons of the information society: the Alexandria Proclamation on information literacy and lifelong learning. Dostupno na: http://portal.unesco.org/ci/en/ev.phpURL_ID=20891&URLDO=DOTOPIC&URLSECTION=201.html (Pristup 7. 7. 2011.)
25. UNESCO. (2003). *The Prague declaration: Towards an information literate society* Dostupno na: <http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/PragueDeclaration.pdf> (Pristup 27.12.2017.)
26. Zurkowski, P. G. (1974). *The information service environment: relationships and priorities* paper no. 5. (Report No. NCLIS-NPLIS-5). Washington, DC: National Commission on Libraries and Information Science. (ED100391). Dostupno na: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED100391.pdf> (Pristup 5.1.2017.)

INFORMATION LITERACY - BASIC PREREQUISITE FOR KNOWLEDGE ACQUISITION IN INFORMATION AGE

Abstract

Higher education institutions have been involved in the creation of knowledge, its dissemination and transfer since the beginning of its existence. Their task is to equip new generations of students with the knowledge, abilities and skills needed for personal contribution to the society in which they live. In this discourse, main challenges for the present, but especially for future generations of students, are not just the reaching of academic achievements but the acquisition of knowledge and skills necessary for successful functioning in a globalized world of information and technology; actually the acquisition of knowledge, abilities, skills and habits of information literacy important for realization these achievements but also for all aspects of life. Considering existing numerous prejudices in the academic and other environments associated with the concept of information literacy, the aim of the paper is to emphasize the importance of this concept as functional literacy in the 21st century and to point out the necessity of introducing information literacy in formal curricula of all levels of education, particularly in higher education.

Key words: information age, information literacy, higher education environment, knowledge acquisition